

“การคุ้มครองผู้บริโภคด้านฉลาก เรื่องใกล้ตัวที่ควรรู้”

“ฉลากสินค้า” เป็นสิ่งแสดงข้อความหรือรายละเอียดที่สำคัญเกี่ยวกับสินค้านั้นๆ เพื่อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคในการที่จะทราบข้อเท็จจริงในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าประกอบการตัดสินใจในการเลือกซื้อสินค้านั้น และสามารถป้องกันหรือลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ เนื่องจากสินค้าบางประเภทที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้บริโภคเนื่องจากการใช้สินค้าหรือโดยสภาพของสินค้านั้น เพราะฉะนั้นฉลากสินค้าจึงต้องมีการระบุวิธีใช้ คำเตือน ข้อแนะนำการใช้ ซึ่งผู้บริโภคจะได้ทำความเข้าใจก่อนใช้งานเพื่อป้องกันหรือทำให้ความเสียหายต่ออันตรายอันเนื่องมาจากสินค้านั้นหมดสิ้นไป

การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านฉลากสินค้าเป็นเรื่องที่รัฐออกกฎหมายเพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค โดยบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้สินค้าที่ผลิตเพื่อขายโดยโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานและสินค้าที่ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขายเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก” ดังนั้น สินค้าที่ผลิตเพื่อขายโดยโรงงานซึ่งได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงงาน (รง. ๔) ที่มีเครื่องจักรขนาดตั้ง ๕๐ แรงม้า หรือคนงาน ๕๐ คนขึ้นไปตลอดจนสินค้าที่ส่งหรือนำเข้ามาในประเทศไทยเพื่อขาย เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก โดยผู้ผลิตและผู้ส่งหรือนำเข้ามีหน้าที่ตามกฎหมายเป็นผู้จัดทำฉลากสินค้าก่อนขายและฉลากนั้นต้องมีลักษณะ ใช้ข้อความที่ตรงต่อความจริงและไม่มีข้อความที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้า รวมถึงต้องระบุข้อความชื่อหรือเครื่องหมายการค้าของผู้ผลิตหรือของผู้นำเข้าเพื่อขาย สถานที่ผลิตหรือสถานที่ประกอบธุรกิจนำเข้ากรณีที่เป็นสินค้านำเข้าให้ระบุชื่อประเทศที่ผลิตด้วย และต้องระบุข้อความอันจำเป็น ได้แก่ ราคา ปริมาณ วิธีใช้ ข้อแนะนำ คำเตือน วัน เดือน ปีที่หมดอายุในกรณีเป็นสินค้าที่หมดอายุได้ หรือกรณีอื่น เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากกำหนด ซึ่งคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงออกประกาศคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก เรื่อง ลักษณะของฉลากสินค้าที่ควบคุมฉลาก พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก เรื่อง ลักษณะของฉลากสินค้าที่ควบคุมฉลาก (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ และประกาศคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก เรื่อง ลักษณะของฉลากสินค้าที่ควบคุมฉลาก (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดฉลากสินค้าที่ควบคุมฉลากจะต้องระบุข้อความอะไรบ้าง

นอกจากนี้ บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๐ วรรคสาม ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่ปรากฏว่ามีสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพ ร่างกาย หรือจิตใจเนื่องในการใช้สินค้าหรือโดยสภาพของสินค้านั้น หรือมีสินค้าที่ประชาชนทั่วไปใช้เป็นประจำ ซึ่งการกำหนดฉลากของสินค้านั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคในการที่จะทราบข้อเท็จจริงในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้านั้น แต่สินค้านั้นดังกล่าวไม่เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจกำหนดให้สินค้าที่ควบคุมฉลากได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา” ให้อำนาจแก่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากกำหนดให้เป็นสินค้าที่เข้าเงื่อนไขตามมาตรา ๓๐ วรรคสาม เป็นที่ควบคุมฉลากเฉพาะ โดยการออกประกาศคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก ซึ่งที่ปัจจุบันคณะกรรมการว่าด้วยฉลากได้ออกประกาศกำหนดให้สินค้านั้นเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก

จำนวน ๔๓ ฉบับ ซึ่งผู้สนใจสามารถสืบค้นข้อมูลได้ที่ <https://www.ocpb.go.th> ซึ่งผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้ผลิต หรือผู้ส่งหรือนำเข้าในราชอาณาจักรเพื่อขายซึ่งสินค้าที่ควบคุมฉลาก เป็นผู้มีหน้าที่จัดทำฉลากสินค้าก่อนขาย และฉลากนั้นต้องมีข้อความตามที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากกำหนด โดยประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา เช่น ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก (ฉบับที่ ๖) เรื่อง ให้ทองรูปพรรณเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก (ฉบับที่ ๓๕) เรื่อง ให้รถยนต์ใช้แล้วเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก

อย่างไรก็ดี หากผู้ประกอบการไม่ดำเนินการจัดทำฉลากสินค้าให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด จะมีความผิดตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ผู้ใดขายสินค้าที่ควบคุมฉลากตามมาตรา ๓๐ โดยไม่มีฉลากหรือมีฉลากแต่ฉลากหรือการแสดงฉลากนั้น ไม่ถูกต้อง โดยรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าการไม่มีฉลากหรือการแสดงฉลากดังกล่าวนั้น ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทถ้วน หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าเป็นการกระทำของผู้ผลิตเพื่อขาย หรือส่งหรือนำเข้าในราชอาณาจักรเพื่อขาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

“ฉลากสินค้า” เป็นสิ่งสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างมาก ให้ผู้บริโภคได้รับทราบข้อมูลที่จำเป็น เพื่อประโยชน์ในการใช้งาน และให้ได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้า ดังนั้น ผู้บริโภคควรจะต้องรู้ และเข้าใจ เพื่อรักษาสิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้า ประกอบการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า ทั้งนี้ ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงข้อมูลกลางของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น แอปพลิเคชัน OCPB Connect เว็บไซต์ www.ocpb.go.th สายด่วน สคบ. ๑๑๖๖ หรือมาด้วยตนเองที่ศูนย์ราชการฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี หรืออาคารบี ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร หรือต่างจังหวัดที่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัด ทุกจังหวัด อำเภอทุกอำเภอ เทศบาลทุกเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง

นางสาวพนิดา เรียบสำเร็จ
นักสืบสวนสอบสวนปฏิบัติการ
กองคุ้มครองผู้บริโภคด้านฉลาก